

BIBLIOTHECA
UNIV. JAGIELLONICA
CRACOVENSIS

392001-
392073

Mag. St. D.

101

G

257.

1024

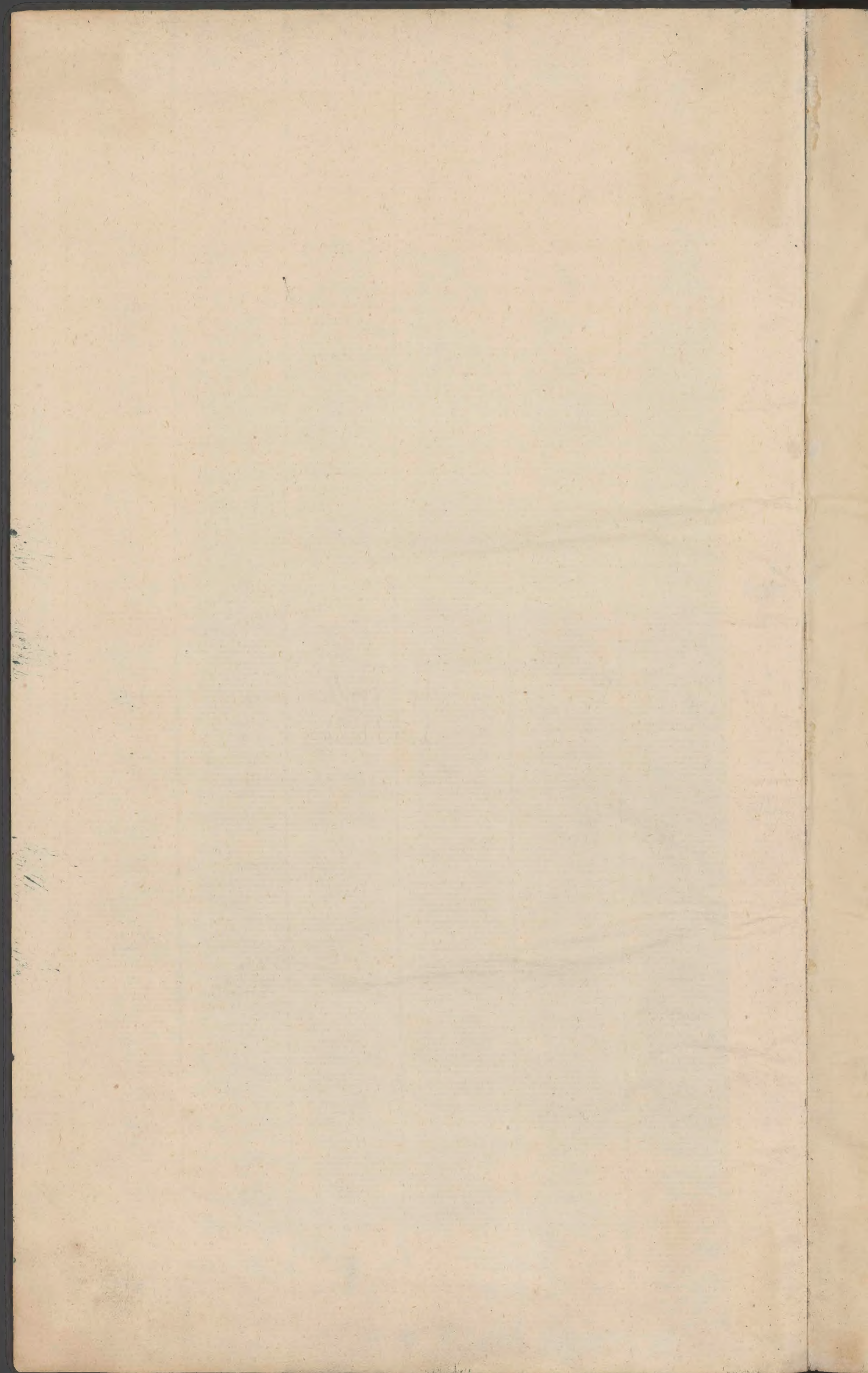
1/ U
2/ M
3/ P
4/ P
5/ G
6/ E
7/ J
8/ S
9/ J
10/ E
11/ T
12/ M
13/ S
14/ S
15/ S
16/ S
17/ S
18/ S
19/ S
20/ S
21/ S
22/ S
23/ S
24/ S
25/ S
26/ S
27/ S
28/ S
29/ S
30/ S
31/ S
32/ S
33/ S
34/ S
35/ S
36/ S
37/ S
38/ S
39/ S

MISCELLANEA.

- 1/ Uniechowski Franciszek, Najjaśniejszy Królu! /B.m.dr.i r./-K nlb.4.-
- 2/ Nałachowski Jacek, Podziękowanie za pieczęć mniejszą Koronną r. 1782.-/B.m.dr.i r./-K nlb.2.-E^{XXII}Str.69/70.-
- 3/ Propozycje od tronu na seym r.1782./B.m.dr.i r./-K nlb.2.-
- 4/ Propozycje od tronu na seym r.1778./B.m.dr.i r./-K nlb.2.-
- 5/ Grotthus Wilhelm Ernest, Replika przeciw Xięciu Kurlandzkiemu. Przydatek do repliki./B.m.dr.i r./-Str.14.-
- 6/ Kurzeniecki Ignacy, Mowa na sessyi seymowej r.1775./B.m.dr.i r./-K nlb.1.-
- 7/ Jerzmanowski Franciszek, Mowa na sessyi seymowej r.1775./B.m.dr.i r./-K nlb.1.-E^{XVIII}Str.535.-
- 8/ Szwykowski Michał, Mowa w izbie senatorskiej r.1782, Warszawa, w druk.P.Dufour.-Str.3.-
- 9/ Jeleński Gedeon, Mowa w senacie r.1782, Warszawa, w druk.P.Dufour. K nlb.2.-E^{XVIII}Str.525.-
- 10/ Branicki Franciszek Ksawery, Mowa na sessyi seymowej r.1775. /B.m.dr.i r./-K nlb.2.-E^{XIII}Str.316.-
- 11/ Tyszkiewicz Honory, Mowa na sessyi seymowej r.1780.-K nlb.1.-
- 12/ Młodziejowski Andrzej X., Mowa r.1775.K nlb.2.-E^{XXII}Str.458.-
- 13/ Swidziński M., Mowa na seymie r.1776.Warszawa 1776, w druk.P.Dufour.-K nlb.2.-
- 14/ Pac Michał, My stany duchowne y świeckie r.1770.K nlb.1.-E^{XXIV}Str.6.-
- 15/ Thomagnini Jean, Pourquoi les legislateurs, Lignica 1734, chez la veuve de Jean Christophe Waetzoldt, K nlb.6.-
- 16/ Skirmunt Adam, Mowa na seymie r.1775..K nlb.2.-E^{XXVIII}Str.178.-
- 17/ Slaski, Głos na sessyi dn.17.paźdz./1782/-K nlb.2.-
- 18/ Tomaszewski, Głos w izbie senatorskiej, Warszawa, w druk.P.Dufour, K nlb.1.-
- 19/ Sapieha Franciszek Ksawery, Głos r.1780, Warszawa w druk.P.Dufour, K nlb.3.-E^{XXVII}Str.91.-
- 20/ Czetwertyński Michał Alexander, Głos na seymie r.1775.-K nlb.2.-
- 21/ Szymański Stanisław, Odezwa w odpowiedzi na zaczepkę Łuskinie. /B.m.dr.i r./-K nlb.1.-
- 22/ Łobarzewski Ignacy, Projekt-rezolucya./B.m.dr.i r./-K nlb.1.-
- 23/ Projekt do prawa ustanawiający sąd centralny/B.m.dr.i r./K nlb.2.-
- 24/ Projekt traktatu(tłómaczenie)-K nlb.4.-
- 25/ List./B.m.dr.i r./-Str.1.-
- 26/ Potocki Stanisław Kostka, Projekt.Deklaracya./B.m.dr.i r./K nlb.1.-
- 27/ Służewski Józef, Projekt./B.m.dr.i r./-K nlb.1.-
- 28/ Gołyński Łukasz, Projekt instrukcyi WW.i UU./B.m.dr.i r./-K nlb.2.-E^{XXVII}Str.228.-
- 29/ Rzewuski Seweryn, Discours 1776r./B.m.dr.i r./-K nlb.2.-
- 30/ Sievers Jan Jakub, Nota do seymu w Grodnie 1793r./B.m.dr.i r./-K nlb.1.-E^{XXVIII}Str.81.-
- 31/ Skarszewski W.L., Kommissya likwidacyyna./B.m.dr.i r./-K nlb.2.-
- 32/ Projekt do ustanowienia Banku krajowego./B.m.dr.i r./-K nlb.1.-
- 33/ Sługocka Katarzyna, Nota z r.1778, Warszawa, w druk.P.Dufour, K nlb.2.
- 34/ Sułkowski Antoni i Plater Kazimierz, Nota./B.m.dr.i r./-K nlb.1.-
- 35/ Nota odpowiednia na notę Sieversa i Buchhłtza z r.1793.K nlb.1.-
- 36/ Jasnie oświeceni Panowie Bracia!/B.m.dr.i r./-K nlb.1.-
- 37/Kreczetnikow Michał, Manifest r.1793.K nlb.2.-E^{XX}Str.251.-
- 38/ /Maj Trzeci/, Marszałkowie Narodowi-porzadek obrzadku 3 Maja 1792. K nlb.5.-E^{XXII}Str.38.-
- 39/ Sejmiki.Projekt seymików./B.m.dr.i r./-K nlb.6.-E^{XXVII}Str.356.-

- 40/ Straż. Projekt od deputacyi seymowej. K nlb. 4. - E^{XXIX} Str. 328. -
- 41/ Actum in curia regia Varsaviensi 1775. / B.m.dr.i r. / - K nlb. 3. -
- 42/ Actum in castro Lublinensi 1792. / B.m.dr.i r. / - K nlb. 2. -
- 43/ Actum in curia regia Varsaviensi 1780. / B.m.dr.i r. / - K nlb. 2. -
- 44/ Potocki Stanisław Szczęsny Marszałek, Manifest z r. 1792. K nlb. 1. -
- 45/ Rada Patryotyczna. Conseil patriotique, Warszawa, w druk. P. Dufour, Str. 23. -
- 46/ Rada Nieustająca. Ustanowienie. / B.m.dr.i r. / - K nlb. 10. -
- 47/ Ustanowienie urzędu generalnego dyrektora mennic. / B.m.dr.i r. / - Str. 1. -
- 48/ Radziwiłłowie, Utwierdzenie summ. / B.m.dr.i r. / - Str. 1. -
- 49/ Ponowienie praw zbytki tamujących. / B.m.dr.i r. / - Str. 1. -
- 50/ Rezolucya na interess Skarbu Koronnego. / B.m.dr.i r. / - Str. 1. -
- 51/ Katarzyna II, Deklaracya. / B.m.dr.i r. / - K nlb. 2. -
- 52/ Deklaracya o Kommissyi Skarbowey W.X. Litewskiego. K nlb. 1. - E^{XX} Str. 118. -
- 53/ Deklaracya o pensyi W. Podskarbiego Nadwornego koronnego. Str. 1. -
- 54/ Zniesienie kwarty starostwa Krakowskiego. / B.m.dr.i r. / - Str. 1. -
- 55/ Ubezpieczenie kraju od zarazy powietrza. / B.m.dr.i r. / - K nlb. 1. -
- 56/ Miasta nasze królewskie wolne. - K nlb. 5. - E^{XXII} Str. 329. -
- 57/ Miasta królewskie mniejszey klasy. / B.m.dr.i r. / - Str. 1. -
- 58/ /Schultz Karol II/, Pozwolenie kupna. / B.m.dr.i r. / - Str. 1. - E^{XXVII} Str. 299. -
- 59/ Projekt względem dóbr Januszewic. / B.m.dr.i r. / - Str. 1. -
- 60/ Zamiana funduszu do kasztelanii Ciechowskiej należącego. - K nlb. 1. -
- 61/ Warunek współ-dziedzicom Czyżewa. / Czyżew. / B.m.dr.i r. / - K nlb. 1. -
- 62/ Warunek bezpieczeństwa dekretów. / B.m.dr.i r. / - K nlb. 1. -
- 63/ Zaświadczenie czynności Rady Nieustającej. / B.m.dr.i r. / - Str. 1. -
- 64/ Konsenza. / B.m.dr.i r. / - Str. 1. -
- 65/ Powiększenie Biblioteki Publiczney. / B.m.dr.i r. / - Str. 1. -
- 66/ Wdzięczność successorom Załuskich za bibliotekę. - K nlb. 1. -
- 67/ Wypis z ksiąg ziemiańskich r. 1793. / B.m.dr.i r. / - Str. 1. -
- 68/ Indemnizacya Maciejowi Sołtykowi. / B.m.dr.i r. / - Str. 1. -
- 69/ Approbacya Funduszu. / B.m.dr.i r. / - Str. 1. -
- 70/ Stan XX. Missyonarzów. / B.m.dr.i r. / - K nlb. 1. -
- 71/ Zabezpieczenie funduszu kościoła Rosochackiego. / B.m.dr.i r. / - Str. 1. -
- 72/ Szpitale w Koronie y W.X. Lit. / B.m.dr.i r. / - Str. 1. -
- 73/ Góry Olkuskie. / B.m.dr.i r. / - K nlb. 1. - E^{XXVII} Str. 265. -

Czynności Sejmu w latach
ostatnich

4

PROPOZYCYE OD TRONU JEGO KROLEWSKIEY MCI STANOM RZECZYPOSPOLITEY

NA SEYM 1778.

ZGROMADZONYM.

JEGO KROLEWSKA MOSC P. N. Mił: pragnąc zawsze, żeby Ustawy Stanow Rzplitey były zachowane, tymże Przesacnym Stanom na Sëym terażnieyszy zgromadzonym, stosownie do Przepisu porządku Seymowania w Konstytucyi 1768, podaie do rozważenia y decydowania Propozycye, które Jemu Serce Oycowskie, iedynie troskliwością o dobro powszechnie tego Krolestwa tchnące, dyktowało, y które J. K. Mość w tym czasie uznaie do proponowania za przyzwoite.

A nayprzod: Ze gdy J. K. Mość P. N. Mił: między Maxymami Panowania swego, tę miał zawsze za naycelnieyszą: *Quid Regnum sine justitia?* tak w pośrzod wielu tey prawdy dowodow, ieden z nayiawnieyszych pokazawszy na ostatnim Seymie Przesacnym Stanom w Propozycyi, aby zlecił doświadczonemu y w osobistych codziennego życia Cnotach, y w urzędowym sprawiedliwości sprawowaniu Zacnemu Mężowi, Andrzeiowi Zamoyskiemu Ex-Kancelarzowi Koronnemu, uformowanie *Codicis Judiciarii*, w którymby używana do tych czas processowania forma była wydoskonaloną, objaśnioną, skroconą: iednym słowem polepszoną; a ten Zacny Obywatel włożonego na siebie obowiązku w tey umysłu czystości, która iest, y była, zawsze życia Jego prawidłem; pilnych y cnotliwych Pomocnikow swoich wsparty pracą, złożył daninę Patryotyzmu swego w ręce Krolewskie. Krol Jmć P. N. Mił: uwiadomia o tym PP. Stany Rzplitey, oraz tak myśl swoją, iako samegoż Jmci P. Zamoyskiego proźbę uniozoną oświadcza, aby decyzya nad tym Jego Dziełem, ieszcze została zawieszoną aż do przyszłego Seymu. Niech cały Narod będzie pierwey o nim doskonale uwiadomiony. Niech się w nim dostatecznie rozpatrzy; niech ten czas dwuletni na to służy, aby każdy w domowego cieniu spokoyności, cokolwiek upatrzy do poprawy, lub odmiany w tym Dzie-

Isish

)1(

le,

392004

III

le, Autorowi dał poznać, lub tym Osobom powierzył, które na przyszłym da Bog Seymie w Poselskim Charakterze Narodowej dla siebie poufałości tu przyniosą dowody. Wtedy, a nie prędzej, będzie można podchlebiać sobie, że z dostateczną rozważą, y z zupełną (ile tylko być może po ludzku) użytecznością powszechną stanowione będą te poprawy, które, choć przy największej pilności w krotkim przeciągu teraźniejszego Seymu dokładnie roztrząszone, iako bychy nie mogły; sądzi J. K. Mć, że inszym potrzebom publicznym tym lepiej dogodzą PP. Stany, gdy na teraźniejszego Seymu obradach, tą Materyą *Codicis* wcale się zatrudniać nie będą.

Następnie druga Propozycja: Ze naglące szkodliwości są te, które naturalnie zwracać do siebie powinny pierwsze starania do ich uchylenia. Z tego powodu przekłada J. K. Mość P. N. Mił: Przekacnym Stanom, liczno-dolegliwe skutki takiego Prawa, które w naylepszej intencji stanowione było, to iest: *Prawo Wexlowe*. Chciał ten Seym, który je napisał, ubespłecznić tych, którzy swego majątku na pomoc bliźniego użyczają. Chciał uchylić zawady przeciwiące się rozkrzewieniu kredytu powszechnego, y między Obywatelami, y dla nich za granicą. Był y iest ten zamysł chwalebny y użyteczny; Ale czegoż przewrotność ludzka nie zepsunie? czego na złe nie zażyje? Ten sposób pożyczania, gdy wielu skłonił do powierzania własnego majątku, zgnęcił też wielu Marnotrawnych do obciążania Fortun y Osob swoich, przez zapożyczania nad proporcją możliwości uiszczenia. Rozwódzić w czym, y do iakiego kresu mierząc, y zepsucie obyczajow płynie z tego zrzodła, byłoby teraz nie na swoim miejscu, ile że iest rzecz powszechnie wiadoma. Lecz że J. K. Mość z ukontentowaniem widzi, iż iest komu powierzyć na tym Seymie kaźdey kwestyi, choćby onayzawilszey, doskonałe wykłuszczenie; Obiecuie sobie, że nie znosząc Wexlowego Prawa w tych częściach, w których iest pożytecznym, ulepszyć go tylko w zapobieżeniu złym iego skutkom Przekacne Stany potrafią.

Trzecia Propozycja iest ta: Ze gdy pamiętno iest wszystkim tey Oyczyzny Naszey Obywatelom, iak w roku 1775, zcieśniona została dobroczynność J. K. Mci, gdy z szafunku Pańskiej Jego Ręki wyjęty został szafunek Dobr Krolewskich na nadgrode zasłużonym wyznaczonych. Kazały zaś okoliczności, kazała miłość Oyczyzny wspaniałemu umysłowi, y dobrotliwemu Sercu Krolewskiemu uczynić tę ofiarę. Zostały Starostwa obrocone w inszy sposób na potrzeby publiczne, y tak zostaną. Nie iest myślą J. K. Mci, odmięniać to Postanowienie; lecz gdy przez naturalny skutek, tey tak znaczney odmiany, Zasłużonych y mniej majątnych Obywatelow proźby, y potrzeby tym żywiey, im częściej, słyszeć y uczuć się dały. Nayiaśnieyszemu Panu, a Panu dobremu, który cierpiącego nigdy bez żalu nie widział;

5
dział; Proszących bardzo wielu o wsparcie niedostatku, już Starostw nie mogąc dostąpić, o Kaduki prosili, iako o ostatni sposób zaratowania potrzebnych, Pańskiej dobroczynności, zostawione. Nie mógł Nayiaśnieyszy Pan odmawiać takowych łask, ile gdy y Prawo tego, co *ad Fiscum* należeć może, odmawiać nie kazało. Tym czasem z umiarkowaniem swoim J. K. Mość doświadcza, że ten gatunek dobrodzieystw Jego, częścicy staie się okazyją tylko zakładania między Obywatelami, niespokoyności każdego w szczególności, y że częścicy daremne są nawet zabiegi starających się o Kaduki, niżeli korzyść z nich wynikająca. Z tych mówię powodów y względów J. K. Mość P. N. Mił woli sam zcieścić ieszcze bardzicy tę resztę rozdawniczey Prerogatywy swoiey, a dla tego proponuie PP. Stanom, takiego Prawa napisanie, ktorego mocą każdy Possessor Swiecki czyli Duchowny, który *quocunque titulo* wyprobować może, że był w Possessyi spokojney, niezadysputowanej od lat 50. nigdy już podpadać nie będzie żadney kwestyi, y swego majątku będzie pewnym na zawsze. Mniema albowiem KROL Jmć, że nabycie nowego dobra być powinno dla każdego tylko liczonym za posłedni awan-
taż; a pierwszyn, że być dla każdego powinno spokojney y bezpieczne posiadanie tego, co już ma.

Czwarta Propozycya wypływa z przełożoney dopiero: Ze gdy tego bezpiecznego posiadania własności swoich, żądanie, iako we wszystkich Narodach, tak y w naszym, ukazało potrzebę nieodbitą utrzymywania Woyska Kraiowego; O potrzebach Woyska Koronnego y Litewskiego, tak roztropnie y dokładnie informować Przezacne Stany mają wolać y gotowość Departament Woyskowy, a J. K. Mość do przełożeń tegoż Departamentu zupełnie się odwołuje we wszystkich materiyach Woyskowych, y uprzeymie życząc: aby PP. Stany miały wzgląd na też reprezentacye Departamentu Woyskowego, y onym dogodzić chcieli. Wszakże takowa miłość Oycyzny tylko nazwać się może prawdziwą, gdzie przez własne przyłożenie się Obywatel dowodzi, że pożytek powszechny, przekłada nad interes osobisty. Y że Woysko żadne samą tylko liczbą wojować nie może, kiedy nie iest y z inszych miar należycie opatrzone.

Piąta Propozycya przypomina PP. Stanom: Ze gdy przed lat dwunastą J. K. Mość już zupełnie gotowe y uformowane Korpus Kadetow oddał Rzpłtey, oświadczył to Stanom na ow czas zgromadzonym własnych ust wyrazem, co y skutkiem dowiodł: że *nasze Dzieci miały prawdziwie za swoje*. Wiele razy od tamtey daty y pod czas domowych rozruchow, y w zdarzających się niedostatkach Skarbow Oboyga Narodow, od ostatniego upadku bronił tę Szkołę Rycerską Pan Nayiaśnieyszy, lubo w czasach dla niego samego nacyęższych, iest publicznie wiadomym. Ze iednak niepodobna było, wszystkim zupełnie potrzebom te-

26
go Korpusu dogodzić, oże zalega Officyerom, y Nauczycielom tegoż Korpusu nieiaka należytość, iako o tym będą PP. Stany informowane przez Departament Woyskowy, tey dopełnienie tym poufalecy poleca J. K. Mość względem PP. Stanow. Ze gdy nauka y dozór są duszą takowego Postanowienia, zapewne PP. Stany uznają, iż gdy *deservita Merces* Officyerom y Nauczycielom użyczona będzie, vistotne uczynią dla własney krwi swojej PP. Stany dobrodzieystwo, a nic iednak nie uczynią nad samą sprawiedliwość, bo idzie tylko o już wysłużoną nadgodę, y o ubezpieczenie trwałe tey części Edukacyi Narodowej, ktorey sama hoynność w Krolewska włożyła fundament.

Szesta Propozycja Gdy wspomni tylko o Edukacyi Narodowej, iest to dosyć: ażeby w sercach y umysłach każdego dobrze myślącego wzbudzić szacunek, y wdzięczność dla tych Obywatelow, którzy tak Patryotycznie, bo bez żadney nadgrody, tak pilnie, bo bez rustanku, tak pożytecznie, bo się to już powszechnie widzieć daie w skutkach, w Kommissyi Edukacyi Narodowej pracują. KROL Jmć P. N. M. nie tylko z odgłosu publicznego, ale y z osobistego wglądania zaświadczać może dobroć, y przezorność starań teyże Kommissyi. A zatym J. K. Mość ma za obowiązek, nie tylko Osoby Kommissarzow chwalić y zaśszczać, ale y Dzieła, y Przekładania ich, iakie czynić będą Stanom Rzpltey, tymże Stanom w sob nayusilniejszy polecać.

Siódma y ostatnia Propozycja to w sobie zawiera, co sam porządek Seymowania, y w nim dogodzenie Prawu stawi przed oczy PP. Stanom, z tąd pokaże się, iakie były starania y zabiegi J. K. Mci od końca ostatniego Seymu, aby we wszystkich częściach Rządowych, ile tylko było możności, nie z Jego strony opuszczonym nie było, czego publiczne wyciągało dobro, y z iaką gotowością zawsze się skłonnym pokazał, y ze swego dogadzać potrzebom Rzpltey, gdzie inaczey zaradzono być nie mogło. To samo naturalnym będzie powodem dla Przewodnych Stanow: aby Tabella Percept Narodowych z Tabellą Expens była iak naydokładniey, y nayprzezorniey na tym Seymie porownana.

W tych punktach zawarte myśli J. K. Mci gdy są nowym dowodem Oycowskiey pieczołowitości Jego, tak spodziewać się należy, że iako ich respekt słucho, tak wdzięczność oceni, y miłość Oyczyzny w pośrzed wolności, zacnem władnąca sercami, uskutkuje.

Wiele razy od tamtey doby y pod czas domowey porządkow, y w zbierających się niedostatkach Skarbow Obyga Narodow, do czasu przedzielnego Rycerską Pan Naysilniejszy, lubo w czasach dla niego samego naysilniejszy, iest publicznie wiodomym, że dzięki niepodobna było, wszystkim zupełnie potrzebom

